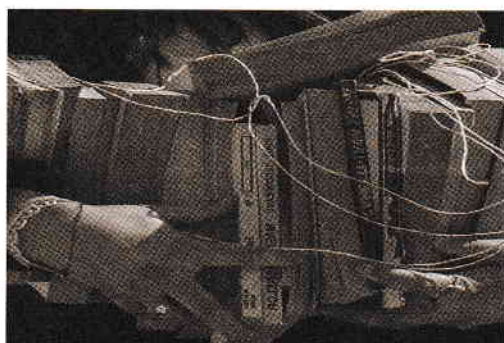

ARGUMENT

- Lectură și/sau literație?* 2
Monica Onojescu

ANCHETA

- Cercul de lectură din cancelarie* 3
Marilena Șerban

LECTURI ÎN OGLINDĂ

- De ce și cum să ne lăsăm contaminați de lectură?* 7
Viorel Mih
- Pledoarie pentru o altfel de Școală altfel* 10
Maria Kovacs

LECTURI ÎN CLASĂ

- Cartea despre mine* 13
Cristina Hanț

LECTURI ÎN CERCURI

- CLUBUL 3,14. Club de facere și desfacere a ideilor* 15
Alina Dinu, Camelia Mancu, Dănuț Solcan, Gabriela Șerbu
- Exerciții de jurnalism narativ pentru consilieri și cerchiști* 19
Iulia Ancuța, Ioana Ceposu, Roxana Stan

DUS-ÎNTORS

- Autori la AISB* 23
Ioana Nanu

IDEI

- <https://edu.moodle.ro/carte/>
Cartea – o poartă spre sine 25
Camelia Circa-Chirilă

BUN DE LECTURĂ

- Cărți bune de citit în cercuri*
- Un fel de recenzie sau despre convertirea prăbușirii în zbor* 28
Mariana Șologon
- Invitație la roman – lecturi rotunde și plate* 29
Ioana Nanu
- Un (anti)manual pentru atelierele de scriere* 30
Alina Petri

ARE CUVÂNTUL...

- Baroque Books & Arts* 32

INTERVIU

- cu Laura Căpiță, cercetător la Institutul de Științe ale Educației* 34

SEMNALE

- Activitate de formare la Chișinău* 38
Cristina Chiprian
- Citind... oameni și locuri* 39
Gabriela Medan
- Blended Learning în dezvoltarea profesională a profesorilor* 40
Ariana Văcărețu
- Lecturiada elevilor 2016* 40

CONSILIERI AI LECTURII

- Jurnal de proiect II.*
A Cultural Treasure Chest 41
Marinela Scripcariu
- Primii pași spre literație* 42
Anca Petriuc

EXTRASE

- Roald Dahl, Revolting Rhymes*
Scufița Roșie și Lupul, Cei trei purceluși 44
traducător Florin Bican

FILE DECUPATE

- Ce au în comun un „cadavre exquis”, patriotismul (post)modern și o ștafetă?* 47
Alina Petri

Lectură și/sau literație?

În argumentul primului număr explicam de ce dintre multele propuneri pentru numele revistei am optat pentru două, considerate mai apropiate de intențiile noastre: „Profesorul de literație” și „Consilierul de lectură” și de ce, până la urmă, ne-am fixat pe ultima: „Literație” este încă simțit în limba română ca un barbarism, iar «profesor» este totuși un termen prea restrictiv, acoperitor pentru o profesie validată prin studii și diplome, exercitată într-un cadru formal”.

În „Semnalele” din primul număr preluam informația că Asociația Internațională de Lectură (IRA), începând cu ianuarie 2015 a devenit Asociația Internațională de Literație (ILA). Misiunea ILA vizează „creșterea continuă a calității predării citit-scrisului și cercetărilor în domeniu în toată lumea”. Tot la aceeași rubrică se făcea o descriere succintă a proiectului ELINET (Rețeaua europeană a politicilor de literație/European Literacy Policy Network) care își propune să colecteze informații din 28 de țări privind politicile de literație, să faciliteze schimburi de politici, bune practici și inițiative în domeniu, să conștientizeze importanța acțiunilor imediate pentru reducerea până în 2020 a numărului de copii, adolescenți și adulți cu un nivel scăzut al competențelor de literație.

În începutul lunii septembrie transmiteam apelul ELINET pentru participarea la Săptămâna Literației (8-17 septembrie), eveniment al cărui scop era nu numai de a atrage atenția asupra „nivelului scăzut de competențe de literație a populației de toate vârstele din întreaga Europă”, ci și de a propune acțiuni „în vederea ameliorării acestei situații”. Adaptându-ne începutului de an școlar de la noi, am prelungit evenimentul până în 23 septembrie. Mulți dintre dumneavoastră ați răspuns, dovadă – postarea evenimentelor pe site-ul asociației, O parte dintre inițiative le-

am preluat în numărul 3 al revistei. Continuăm cu publicarea lor și în acest număr

La începutul anului 2004 în contextul tot mai acut al conștientizării de o mare parte a societății a crizei lecturii, în genere, și a lecturii școlare, îndeosebi, a fost lansat proiectul „Cercuri de lectură”. Prin proiect, devenit program în 2005, urmăream stimularea interesului pentru lectură al elevilor în cadrul unor comunități prin cultivarea, pe de o parte, a apropierii empatică și emoțională de literatură și, pe de altă parte, prin abordarea literaturii ca o cale care facilitează înțelegerea sensului acțiunilor umane. Nu întâmplător tema simpozionului ANPRO din același an a fost *Lectura. Repere actuale*.

În 2011, an care marca sfârșitul deceniului literației (vezi Rezoluția 56/116 *United Nations Literacy Decade: education for all* adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor din 2001) și sensibilizați de rezultatele slabe ale elevilor români la testările PISA, participanții la conferința anuală ANPRO puneau în dezbatere *Literația. Cadre conceptuale și rezoluții didactice*. Dincolo de discuțiile generate de dificultatea definirii termenului de literație în condițiile unei excesive largiri a sensului (de la abilitățile elementare de citit/scriș, matematică, computere de care este nevoie pentru a acumula cunoaștere la un prim nivel, până la înțelegerea profundă a unui text – literația văzută ca abilitatea de a citi pentru a înțelege și pentru a obține informație, de a scrie coerent și de a emite judecăți critice referitoare la un material citit, utilizarea informației și a ideilor din textul citit ca bază pentru anumite decizii întemeiate bazate pe gândire creatoare; de la literație considerată în sensul scriptic până la literația vizuală, literația culturală, literația în familie; de la sensul diferit al conceptului în spații culturale și în momente diferite până la „literația pentru toți”, pusă în centrul unor politici educaționale), participanții au convenit că literația este o problemă reală și foarte gravă a învățământului românesc. Următoarele conferințe au prelungit dezbaterile, punând în centru *Elevul cititor* (2012) și *Profesorul de lectură* (2013).

Închei cu două citate. Paul Cornea, unul dintre cei mai importanți specialiști români în domeniul lecturii, referent al „Consilierului de lectură” și cel care ne-a stat alături încă de la lansarea proiectului „Cercuri de lectură” în *Introducere în teoria lecturii* (Polirom, 1998) spune: „...optimizarea lecturii e o problemă mereu deschisă. Dar ea capătă o importanță deosebită mai ales astăzi, când timpul afectat cititului de largi fracțiuni ale populației e în scădere, iar volumul de informații care ne asaltează pare tot mai greu de dominat. A sporii motivațiile lecturii, a îmbunătăți randamentul calitativ al comprehensiunii, a crește abilitatea abordării plurale a textelor înseamnă a înmulți șansele individului de a se înțelege pe sine și de a-i înțelege pe alții. E un obiectiv major cultural, și nu numai cultural, la îndeplinirea căruia aportul școlii e hotărâtor, dar nu exclusiv.” Iar Alina Pamfil, în conferința susținută la Simpozionul ANPRO din 2002, *Inter-, Pluri-, Transdisciplinaritate*, vorbește – cred că prima dată în spațiul românesc –, de o competență lecturală și scriptică globală: „E vorba de formarea unei competențe fără nume, încă, în didactica românească – acea *literacy* (engl.) sau *littératie* (fr.) –, competență definită, la unul din palierele sale semantice, drept capacitate de «a decoda și coda semnificație în oricare dintre formele prezente în cultură pentru a reprezenta semnificație». Serile deschise ale acestor forme cuprind limbajul literaturii, al artelor vizuale, al muzicii și coregrafiei, textul literar și nonliterar, dar și graficele, schemele, desenul animat etc. Conturarea acestei competențe are rolul de a preveni insecuritatea lecturală și scripturală a omului recent, confruntat continuu cu diversitatea și coprezența limbajelor, și de a-i permite să configureze sens în spațiul plural al comunicării actuale.”.

Ambii autori vorbesc despre nevoia de motivație pentru lectură, de necesitatea îmbunătățirii capacității de decodare și codare de semnificație, de deschidere și abordare plurală a textelor de tot felul, indiferent dacă numesc aceste competențe – de lectură sau de literație.

Monica Onojescu

Continuăm cu publicarea evenimentelor din Spătmâna Literației.

Cercul de lectură din cancelarie

Din acest an, experiența mea profesională include și activitatea într-o școală din sistemul particular. Alegerea mea s-a bazat, printre altele, și pe curiozitatea de a vedea în ce măsură schimbările în educație pe care ni le dorim sunt mai ușor de realizat în acest context.

Proiectul european „Săptămâna Literației” lansat de ELINET mi-a oferit prilejul de a vedea că, în privința colaborării, a proiectelor interdisciplinare, colegii mei au experiență și deschidere. Astfel, la propunerea de a face o listă de lectură cu recomandări de cărți semnificative pentru disciplina pe care o predau sau pe care cred că orice profesor ar trebui să le citească au răspuns mai mulți colegi decât anticipasem. Sugestiile au fost variate și, cu certitudine, o reflectare a diversității în unitate. Au fost propuse cărți cu caracter științific, dar și beletristică, memorii, prelegeri, cărți despre educație sau literatură pentru copii și adolescenți, utile și profesorilor-părinți.

Faptul că în condițiile unui ritm de lucru alert la început de an școlar și-au găsit timp să scrie despre cărțile pe care le citesc, m-a convins că, într-adevăr, de la interogația lui Călinescu din *Tot mai citești, maică?* (*Cronicile optimistului*, București, Editura pentru Literatură, 1964) sau de la cea a lui Cărtărescu, *Puștii nu mai citesc. Dar noi mai citim?* (în *Pururi tânăr, înfășurat în pixeli*), vremea a trecut cu folos, cel puțin pentru cei care au șansa să lucreze în unități particulare de învățământ și că, dincolo de excepții, profesorul este un Homo lector, nu doar un sânguinos scrib de documente școlare.

Ce înseamnă lectura cu sens pentru elevii mei

Pentru ca tabloul oferit de Școala Gimnazială Avenor să nu rămână monocrom, înaintea listei colegilor mei de cancelarie, adaug opiniile elevilor din clasa a V-a despre ce înseamnă lectura „cu sens”. Lectura cu sens înseamnă:

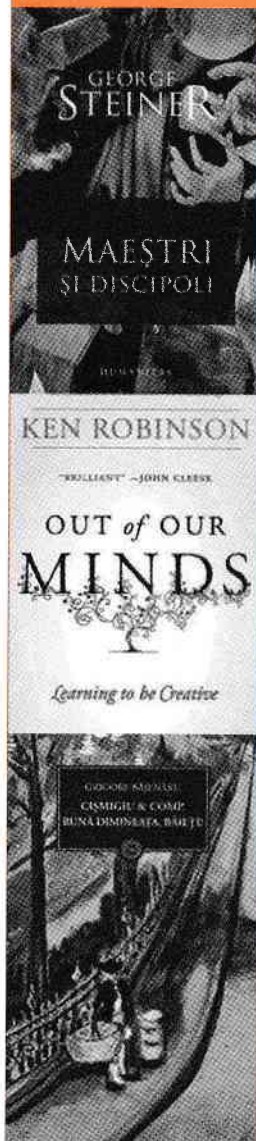
„...lectura din care învățăm ceva.”
„...să citești cu atenție și să îți rămână ceva în cap.”
„...să citim perseverent.”
„...înseamnă că toate cuvintele creează o imagine clară în minte.”
„...să citești până la capăt, nu doar să răsfoiești cartea.”
„...lectura obligatorie, dată la școală.”
„...lectura pe care o înțelegi, o poveste interesantă.”
„...o carte care îți place.”
„...lectura care ne ajută să înțelegem viața de zi cu zi.”
„...lectura cea mai potrivită pentru tine.”

Cei din clasa a V-a au dat și sugestii privitoare la strategiile unei lecturi cu sens: să citim mai mult, să citim cursiv, să citim cu atenție, să nu sărim cuvinte, să consultăm dicționarul în cazul în care nu cunoaștem cuvintele, să citim încet, să „mâncăm” informațiile, să citim interesați de carte, nu pentru că suntem obligați.

Răspunzând la aceeași întrebare am remarcat că elevii din clasa a VII-a au asociat frecvent lectura cu sens mai ales cu lectura de plăcere, plasată în afara cerințelor școlare.

Ce citesc profesorii? De ce?

Rodica Zăfău, *Diversitate stilistică în româna actuală*. Cartea cuprinde un colaj realizat din articolele săptămânale publicate de autoare în decursul a aproape 25 de ani de colaborare cu revista „România literară”. Nivelul de comprehensiune este deci unul potrivit oricărei persoane interesate de tendințe actuale în limba română, de raportul între normă/abatere la normă, de registre stilistice specifice anilor de după 1989. Este o lectură mai degrabă agreabilă, decât academic-împovărată, pornind de la un material **suculent** cules de autoare din limbajul oral, cel **jurnalistic**, inclusiv cel interlop. În afară de o bogată sursă de cultură a limbii și de cultură generală, lucrarea ne poate ajuta pe fiecare la a înțelege de ce vorbim așa cum vorbim, fără să ne judecăm prea aspru. Este

și un prilej de reflecție asupra prefacerilor lexicale, morfologice, stilistice prin care trece orice organism viu, adică limba noastră. *Dana Papadima, limba română*

Angel Cabrera, Gregory Unruh, *Being Global*. Cartea vorbește despre efectele globalizării care se resimt la nivel macro, dar care se răsfrâng și asupra individului. Adică, înainte să fim „șefi”, „directori” etc. trebuie să știm să ne gestionăm propriile resurse, să utilizăm la potențialul maxim informația la care avem acces; cartea insistă asupra bunelor practici la nivelul persoanei, mai puțin la nivelul societății. *Alexandra Dache, educație antreprenorială*

Alfie Kohn, *Parenting necondiționat*. „*Parenting necondiționat*” vă va îndemna să reflectați îndelung la genul relației pe care doriți să o aveți cu copiii voștri, la prioritățile pe care le aveți ca părinți și la cum să evitați multe dintre greșelile celor dinaintea voastră. Ne-am obișnuit să primim astfel de provocări de la Alfie Kohn. Este, fără îndoială, una dintre cele mai convingătoare și mai importante lucrări. Citiți-o! Spre binele vostru și al copiilor voștri!” Ross W. Greene, autor al cărții *The Explosive Child*

„O lucrare înțesată cu vorbe de duh, ce vă va pune pe gânduri. Această carte antrenantă va enerva, cu siguranță, părinții care vor să fie șefi în familie. Însă părinții care caută metode alternative pentru a crește copii încrezători în sine și populari vor îmbrățișa cu inima deschisă mesajul lui Alfie Kohn.” *Publishers Weekly* www.books-express.ro *Teodor Florin Stoica, matematică*

Parinoush Saniee, *Cel care mă așteaptă, Tatăl celui alt copil*. Un geograf poate să vadă și dincolo de munți, altitudini și capitale, poate să vadă omul, familia, poporul. Astfel, m-am oprit la o autoare care descrie minunat Iranul, mai precis destinul femeilor din Iran (în romanul *Cel care mă așteaptă* – interzis de două ori până la prima publicare) și viața familiilor tipice iraniene din clasa de mijloc (în *Tatăl celui alt copil* - care mi-a „stors” multe lacrimi). Sper să placă și altora la fel de mult! *Rebeca Davidica, geografie*

Sir Ken Robinson, *Out of our Minds*. „Trăim un paradox. Majoritatea copiilor

se consideră a fi foarte creativi, majoritatea adulților, nu. Ce se schimbă pe măsură ce creștem?

În acest volum provocator și plin de inspirație, Ken Robinson își pune câteva întrebări vitale:

– De ce este atât de importantă promovarea creativității?

– Care este problema? De ce trebuie ajutați oamenii să devină creativi?

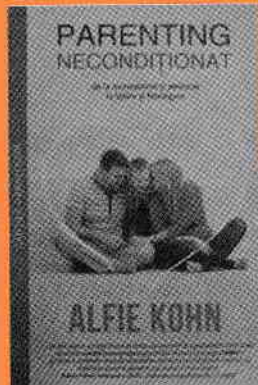
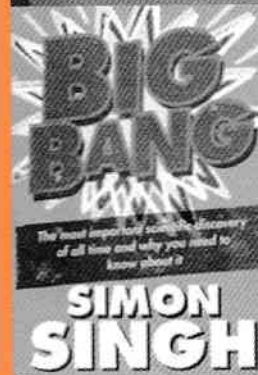
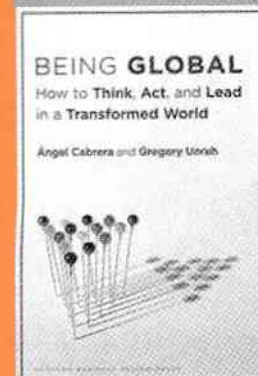
– Copiii sunt plini de idei. Ce se întâmplă cu noi pe măsură ce înaintăm în vârstă?

– Ce presupune acest lucru? Ce este creativitatea? Oricine poate să fie creativ sau doar câțiva aleși? Poate fi dezvoltată creativitatea, și dacă da, cum?” <http://www.elefant.ro> *Cristina Bumboiu, limba engleză*

Thomas Mann *Muntele vrăjit*, Relația delicată a omului cu timpul și spațiul, iubirea aparent imposibilă, dar pe care o simțim venind dintr-un plan aflat dincolo de noi, imprevizibilul oricând gata să-și pună amprenta asupra ființei umane și vraja indescriptibilă a unui loc uitat de lume într-un moment istoric de mari frământări sociale și intelectuale sunt temele centrale din cartea genialului autor. În plus, lucru puțin știut, Thomas Mann a fost inspirat în alegerea subiectului de o călătorie în România, având ocazia să viziteze Sanatoriul Marila din Munții Banatului, loc încărcat de magnifică frumusețe naturală, precum și de istorie, sanatoriul fiind locul în care, cu mulți ani în urmă, venea incognito Elisabeta de Bavaria, frumoasa Sissi, împărăteasa Austro-Ungariei, pentru a-și trata suferința pulmonară de care nu dorea să se afle.

Muntele vrăjit... o carte a iubirii și a speranței, a visului care, de multe ori, pătrunde în realitate fiind aproape imposibil de separat. *Odetta Sofronescu, germană*

Oliver Sacks *Omul care își confunda soția cu o pălărie*. Cartea s-a bucurat de un răsunător succes în lumea întreagă în cele mai diverse medii intelectuale și artistice. Pornind de la cartea doctorului Sacks, Michael Nyman a compus, în 1986, o operă, iar regizorul Peter Brook a pus în scenă, în 1993, un celebru spectacol de teatru. *Anda Costache, psiholog școlar*

și un prilej de reflecție asupra prefacerilor lexicale, morfologice, stilistice prin care trece orice organism viu, adică limba noastră. *Dana Papadima, limba română*

Angel Cabrera, Gregory Unruh, *Being Global*. Cartea vorbește despre efectele globalizării care se resimt la nivel macro, dar care se răsfrâng și asupra individului. Adică, înainte să fim „șefi”, „directori” etc. trebuie să știm să ne gestionăm propriile resurse, să utilizăm la potențialul maxim informația la care avem acces; cartea insistă asupra bunelor practici la nivelul persoanei, mai puțin la nivelul societății. *Alexandra Dache, educație antreprenorială*

Alfie Kohn, *Parenting necondiționat*. „*Parenting necondiționat* vă va îndemna să reflectați îndelung la genul relației pe care doriți să o aveți cu copiii voștri, la prioritățile pe care le aveți ca părinte și la cum să evitați multe dintre greșelile celor dinaintea voastră. Ne-am obișnuit să primim astfel de provocări de la Alfie Kohn. Este, fără îndoială, una dintre cele mai convingătoare și mai importante lucrări. Citiți-o! Spre binele vostru și al copiilor voștri!” Ross W. Greene, autor al cărții *The Explosive Child*

„O lucrare înțesată cu vorbe de duh, ce vă va pune pe gânduri. Această carte antrenantă va enerva, cu siguranță, părinții care vor să fie șefi în familie. Însă părinții care caută metode alternative pentru a crește copii încrezători în sine și populari vor îmbrățișa cu inima deschisă mesajul lui Alfie Kohn.” Publishers Weekly www.books-express.ro *Teodor Florin Stoica, matematică*

Parinoush Saniee, *Cel care mă așteaptă, Tatăl celuiilalt copil*. Un geograf poate să vadă și dincolo de munți, altitudini și capitale, poate să vadă omul, familia, poporul. Astfel, m-am oprit la o autoare care descrie minunat Iranul, mai precis destinul femeilor din Iran (în romanul *Cel care mă așteaptă* – interzis de două ori până la prima publicare) și viața familiilor tipice iraniene din clasa de mijloc (în *Tatăl celuiilalt copil* – care mi-a „stors” multe lacrimi). Sper să placă și altora la fel de mult! *Rebeca Davidica, geografie*

Sir Ken Robinson, *Out of our Minds*. „Trăim un paradox. Majoritatea copiilor

se consideră a fi foarte creativi, majoritatea adulților, nu. Ce se schimbă pe măsură ce creștem?

În acest volum provocator și plin de inspirație, Ken Robinson își pune câteva întrebări vitale:

– De ce este atât de importantă promovarea creativității?

– Care este problema? De ce trebuie ajutați oamenii să devină creativi?

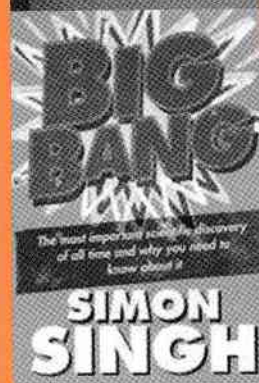
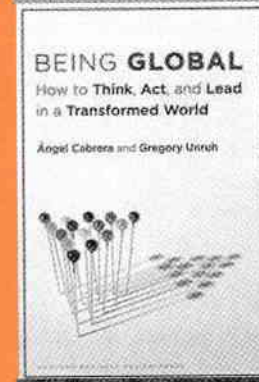
– Copiii sunt plini de idei. Ce se întâmplă cu noi pe măsură ce înaintăm în vârstă?

– Ce presupune acest lucru? Ce este creativitatea? Oricine poate să fie creativ sau doar câțiva aleși? Poate fi dezvoltată creativitatea, și dacă da, cum?” <http://www.elefant.ro> *Cristina Bumboiu, limba engleză*

Thomas Mann *Muntele vrăjit*, Relația delicată a omului cu timpul și spațiul, iubirea aparent imposibilă, dar pe care o simțim venind dintr-un plan aflat dincolo de noi, imprevizibilul oricând gata să-și pună amprenta asupra ființei umane și vraja indescriptibilă a unui loc uitat de lume într-un moment istoric de mari frământări sociale și intelectuale sunt temele centrale din cartea genialului autor. În plus, lucru puțin știut, Thomas Mann a fost inspirat în alegerea subiectului de o călătorie în România, având ocazia să viziteze Sanatoriul Marila din Munții Banatului, loc încărcat de magnifică frumusețe naturală, precum și de istorie, sanatoriul fiind locul în care, cu mulți ani în urmă, venea incognito Elisabeta de Bavaria, frumoasa Sissi, împărăteasa Austro-Ungariei, pentru a-și trata suferința pulmonară de care nu dorea să se afle.

Muntele vrăjit... o carte a iubirii și a speranței, a visului care, de multe ori, pătrunde în realitate fiind aproape imposibil de separat. *Odette Sofronescu, germană*

Oliver Sacks *Omul care își confunda soția cu o pălărie*. Cartea s-a bucurat de un răsunător succes în lumea întreagă în cele mai diverse medii intelectuale și artistice. Pornind de la cartea doctorului Sacks, Michael Nyman a compus, în 1986, o operă, iar regizorul Peter Brook a pus în scenă, în 1993, un celebru spectacol de teatru. *Anda Costache, psiholog școlar*

Mihai Eminescu, Poezii/Poems, ediția bilingvă apărută la Editura Fundației Culturale Române în 1999. Cititorii vor fi fascinați, pe lângă opera excepțională a marelui poet național, de măiestria cu care traducătorul „mănuiește” vocabularul englezesc pentru a păstra rima și tonusul poetic.

Interesant mai este și formatul cărții, pentru că nu e jumătate-jumătate, cum ne-am fi așteptat, ci ambele limbi (româna, engleza) merg în paralel. Eu citesc aproape zilnic câte ceva din ea. **Andrei Hristia**, limba engleza

Madeleine Albright Doamna secretar de stat. Cartea a apărut la Editura RAO în anul 2008. Fostul secretar american de stat, Madeleine Albright, își deapănă amintirile în cartea ei de memorii închinată familiei sale, trecute și prezente, pe care o cinstește și o iubește. Fostul secretar de stat al președintelui democrat american, Bill Clinton, vorbește despre rădăcinile sale, despre fuga din Cehoslovacia, despre prima dragoste, despre cariera și istoria politicii externe duse de administrația Clinton.

Recomand această carte, este o lectură captivantă, interesantă, o poveste de viață care fascinează. **Georgiana Socoliu**, istorie

Jane Van Lawick Goodall, În umbra omului. De ce să fie citită această carte?

Jane Goodall este un antropolog, etolog și primatolog britanic care și-a dedicat întreaga viață studiului comportamentului cimpanzeilor. Eu am avut bucuria și prilejul de a o întâlni pe meleaguri singaporeze. Jane Goodall mi-a adus bucurie și multă speranță în suflet... o speranță că omul ar putea să se mai oprească din goana nesfârșită după propriile-i interese și din egoism! În urma studiilor sale, ea a găsit multe asemănări între comportamentul nostru și cel al cimpanzeilor din Africa.

O lectură frumoasă și, poate, puțin altfel! **Viorel Căpățînă**, biologie, geografie, Global Perspectives

Antoine de Saint-Exupéry, Micul prinț. Am ales această carte pentru că este dedicată atât copiilor, cât și adulților. Este o poveste deosebită despre copilărie, singurătate și prietenie, scrisă simplu și totuși atât de codat; o poveste filozofică și o critică adusă societății. **Octavia Paul**, limba franceză

Herbert Read, Imagine și idee. De ce aș recomanda-o? Parcurgerea lucrării este un exercițiu de conștientizare a funcției Artei, de delimitare a Frumosului, implicit a idealului de frumusețe. Ți se relevă iluzia realității. Ești inițiat în direcții abstracte referitoare la cunoaștere, armonie, realitate. **Cornelia Andone**, educație plastică

Simon Singh, Big Bang. „În 1992, satelitul COBE a trimis spre Pământ date legate de radiația cosmică de fond, iar acestea au fost transformate în imagini ce au făcut repede înconjurul lumii. Era cea mai veche mărturie privind universul nostru, *semnătura lui Dumnezeu*, care scotea în evidență infime variații ale densității materiei din universul timpuriu – germenii galaxiilor și stelelor, în ultima instanță, semințele din care am apărut și noi. Această descoperire, considerată una dintre cele mai mari din toate timpurile, venea să certifice valabilitatea modelului big bang: universul nu e etern și imuabil, ci s-a născut dintr-o explozie și se află în expansiune.

În *Big Bang*, Simon Singh scrie istoria ideilor și modelelor pe care ni le-am făurit despre univers, de la desprinderea științei de religie și mit până în prezentul cercetărilor prin sateliți. Copernic, Galilei, Einstein, Hubble, Gamow sau Hoyle sunt personajele unei povești pasionante la care participăm și cu mintea, și cu sufletul. Însă dincolo de povestire, admirabil construită, în cartea lui Singh găsim analiza fină a însăși condiției cunoașterii științifice.”

<http://www.humanitas.ro/humanitas/big-bang> **Manuela Nae**, fizică

Grigore Bajenaru Cișmigiu et company. De ce o recomand? Pentru că este o carte ce poate fi citită indiferent de generația în care te afli. O carte plină de umor care povestește năzbâtiile, întâmplările prin care trece Băjenaru mai ales în perioada liceului – o perioadă de maturizare. **Ștefania Comarița**, învățătoare

George Steiner, Maeștri și discipoli: prelegerile „Charles Eliot Norton”. Puține au fost cărțile despre profesori care m-au trezit, cum spunea Kafka despre cărțile bune, „ca o lovitură în țeastă”. Aceasta este una dintre ele. O recomand pentru că e ca oglinda noastră cea de toate zilele: uneori,

ne privim în ea și ne admirăm, alteori, o urâm sau o ignorăm. Ca dovadă, câteva idei: „Meseria de «profesor» – până și acest termen este întru câtva opac – acoperă toate nuanțele imaginabile: de la a duce o viață de rutină, lipsită de farmec, până la a fi posedat de exaltarea vocației. Cuprinde numeroase tipologii, de la cea a pedagogului care distruge suflete la cea a Maestrului charismatic. Prinși în nenumăratele forme de

predare [...], ne dăm foarte rar un pas înapoi ca să medităm la minunile transiterii de cunoștințe, la sursele falsității, la ceea ce aș numi, în lipsa unei definiții mai precise și mai concrete, *misterul predării*”, „O societate precum aceea a profitului nelimitat, care nu-și onorează dascălii, este o societate slăbită”. *Marina Șerban, limba română*

Marilena Șerban

Școala Gimnazială Avenor, București

În octombrie 2011 s-a marcat în cadrul programului „Cercuri de lectură” pentru prima dată în România prin evenimente specifice Săptămâna literației.

Cea de-a XII-a ediție a conferinței de didactică ANPRO din 2011 a avut ca temă Literația. Cadre conceptuale și rezolvări didactice. Prin activitățile din luna octombrie a aceluiasi an urmăream o sensibilizare a profesorilor de limba și literatura română și de alte specialități față de problema literației, concept aproape necunoscut pe atunci în sistemul românesc de învățământ. Reproduc descrierea unei astfel activități.

La Colegiul Național *Emanuil Gojdu* din Oradea am propus parcurgerea săptămânii alfabetizării funcționale sub forma unui proiect la care am invitat să participe colegi de discipline diferite (informatică, discipline socio-umane, matematică, psihologie, limba și literatura română). Vineri, 7 octombrie le-am prezentat colegilor proiectul *Lift 2* (Florentina Sâmișăian), insistând asupra criteriilor care permit încadrarea elevilor în cele cinci niveluri de lectură. Le-am propus să identifice la nivelul claselor gradul de înțelegere a lecturii a propriilor elevi și să alcătuiască împreună fluturași de inițiere în lectura performantă a diferitelor tipuri de texte.

La limba și literatura română am constatat că în clasa a XI-a un singur elev a ajuns la nivelul academic, majoritatea colegilor lui oprindu-se la nivelul 3, de identificare a macroproceselor. La clasa a IX-a situația este și mai dramatică: cea mai mare parte a elevilor s-a mulțumit cu atingerea nivelului 2, de identificare a unor legături între enunțuri, fără a încerca sau a considera necesar să pătrundă și să formuleze mesajul global al textului.

În etapa a doua am prezentat elevilor ceea ce presupune fiecare dintre cele cinci niveluri ale lecturii, i-am sensibilizat față de problema analfabetismului funcțional și le-am propus

să gândească pentru colegii lor un instrument de sprijin pentru performanța în lectură. Fluturașii roșii pe care i-au conceput au fost distribuiți în toată școala. La fel au procedat și ceilalți profesori implicați în proiect, Tanța Hodișan, profesoară de informatică, și Liliana Sonea, profesoară de filozofie. Pentru informare și promovarea activității elevii din clasa a XII-a au distribuit semne de carte. *Dana Pușcașiu, CN Emanuil Gojdu, Oradea în Săptămâna literației și deschiderea cercurilor, „Perspective” nr. 2(23) 2011.*

Du păce
ve iter
min
adec
itita cest
te xt ve
iști cum
sesi
mteu
nan a
lfabet
fun
cțional

Săptămâna
alfabetizării funcționale
10 -16 Octombrie 2011

De ce și cum să ne lăsăm contaminați de lectură?

Pentru demersul meu aș vrea să pornesc de la următoarea idee: un principiu foarte important din psihologie este că orice comportament pe care îl avizăm în economia personală îndeplinește o anumită funcție. Cu alte cuvinte, răspunde unei anumite motivații, este legat de o anumită nevoie. Și atunci când ne propunem să vedem la ce ne folosesc lecturile sau lectura ar trebui să identificăm câteva nevoi fundamentale pe care ar putea să se plieze, din punctul meu de vedere, cel puțin. Care ar fi acele nevoi fundamentale? La ce bun lectura? Dacă ar fi să-l parafraz pe Hölderlin: La ce ar fi bună lectura în vremuri de restriște? Sau de secetă? Și trăim astfel de vremuri. Se citește puțin, deși se scrie foarte mult. Este astăzi o abundență de texte, numai că, în același timp, această inflație poate să fie inhibitoare, poate să ne dezarmeze, să ne demoralizeze uneori și, mai mult, să ne demotiveze. Nu mai avem criterii în funcție de care să ne selectăm lecturile. Și atunci la întrebarea: „de ce citim, care ar fi rostul citirii?” ar trebui să răspundem pornind de la identificarea câtorva nevoi. Și care ar fi acestea? Aș vrea să mă situez de data aceasta în postura elevului, a elevului care-și pune probleme și se întreabă: „mie la ce-mi folosesc textele astea? Am o agendă de lucru foarte încărcată de ce s-o încarc cu ceva suplimentar? Ce mi-ar aduce în plus? Care ar fi plusul de valoare pe care mi-l aduce?”. Și v-aș invita la câteva teme de reflecție pornind de la această întrebare.

Să încercăm acum să fixăm câteva astfel de nevoi. Una dintre ele este nevoia de a ne simți protejați. Și sunt foarte multe primejdii în jurul nostru de care trebuie să ne să ne protejăm. Pornind de la foarte multe manipulări din afară sau dinăuntrul nostru.

Pe urmă, o altă nevoie importantă pe care aș identifica-o ar fi nevoia de autonomie, nevoia de a fi autentici. Or ce înseamnă a fi autentici dacă nu a-ți găsi propriul

adevăr? Or, pentru a-ți găsi propriul adevăr presupun că ar fi trebuit să fi bănuț mult, să fi căutat mult printre adevărurile celorlalți. Dacă l-aș parafraza pe Umberto Eco aș spune că ar trebui să facem multe plimbări referențiale printr-o grămadă de cărări ale pădurilor narative ca să ajungem la adevărurile celorlalți, altfel nu avem cum să construim, să durăm acel adevăr al nostru.

Pe urmă, o altă nevoie importantă ar fi aceea de alteritate, de celălalt. Care ar fi căile prin care să-l accedem pe celălalt? Cum îl regăsim pe celălalt când, de multe ori, între noi și celălalt se instalează un vid al noncomunicării?

Și, în ultimul rând, m-aș referi și la o nevoie de competență, de a ne valoriza abilitățile pe care le avem.

Acestea ar fi cele patru nevoi. Le voi lua pe fiecare pe rând ca să facem o scurtă analiză. Dar înainte de a porni cu analiza propriu-zisă, aș vrea să demolez tot eșafodajul pe care l-am făcut până acum. La ce ne folosesc cărțile, textele sau lectura, spune la un moment dat Borges, este echivalent cu a te întreba: la ce folosește de pildă cântecul unui canar sau bulgărele de foc al soarelui în apus. De ce să ne punem atunci problema unor justificări imediate, a unor justificări practice? Și totuși aș spune că e important să ne punem și o astfel de problemă din următorul considerent: de multe ori lucrurile valoroase sunt ascunse sub munți sterili. Nu sunt la prima vedere, nu le accedem imediat, trebuie să săpăm în căutarea lor. Sunt multe sedimente care le acoperă și atunci avem nevoie să identificăm adevărata valoare.

Cum răspund cărțile la nevoile noastre? Spuneam că ne protejează. Oare de ce ar putea să ne protejeze? În primul rând de primejdii de mediocrității, ale limitării. M-aș referi la trei tipuri de limitări. Pe de o parte, m-aș referi la o limitare verbală, pe de altă parte, la o limitare de natură intelectuală și – de ce nu? – și la una de natură erotică. O persoană care nu citește, citește puțin sau citește prost eu cred că poate să vorbească mult, dar să spună foarte puțin. Expunerea lui va fi goală de conținut dacă nu are în spate și o acoperire culturală. Cred că o bună lectură ne ajută să fim mai riguroși, ne ajută, pe lângă a ne exprima mai bine, să fim și mai profunzi, să putem fantasma altfel decât dacă n-am avea-o. De asemenea

